

"El Liceu ha de veure clara la seva tradició"

Un Liceu respectuós amb la seva tradició però alhora obert al futur. Aquest és el perfil que dibuixa el director artístic del teatre, Joan Matabosch. Voltat d'un equip jove, defensa l'òpera entesa com "un art viu i actual, no pas com una peça de museu".

Per fi aquesta reconstrucció és un fet. S'ho creia vostè l'endemà del 31 de gener de 1994?

—Doncs, la veritat és que sí. El que passa és que en aquell moment també érem conscients que ens encaràvem amb dificultats molt greus, que s'havien de resoldre perquè això es pogués fer. Parlo, en primer lloc, de la propietat de l'edifici, que aleshores continuava essent privat, tot i que la gestió del teatre ja era en mans públiques. Per tant, era imprescindible una donació d'aquesta propietat perquè les institucions poguessin invertir en la reconstrucció. Una altra dificultat era la dels veïns afectats per la necessària ampliació d'espai, atès que la situació del Liceu d'abans anava contra tota lògica. Afortunadament, aquestes dues dificultats es van resoldre i la reconstrucció es va dur a terme.

—Des del punt de vista artístic les dificultats eren encara més greus.

—Jo crec que en aquell moment era imprescindible discernir entre edifici i institució. L'edifici s'havia cremat, però la institució no. I era fonamental entendre que, tot i que ens haguéssim quedat sense sala, el Liceu podia continuar funcionant i es podien continuar fent temporades. Això era vital, no solament per a la gent que treballava al Liceu, sinó per a mantenir el públic. És cert que quan va haver-hi l'incendi, una part petita dels abonats va donar-se de baixa, però també ho és que al llarg d'aquests anys hem guanyat un nou públic, un públic familiaritzat amb els espais que hem anat utilitzant, com el Teatre Victòria o el Palau de la Música, i que moltes vegades tenia un punt de distància respecte al Liceu i que gràcies a l'ús que hem fet ara d'aquests espais hem portat al Liceu.

—Per tant, el Liceu que ara reneix, no ho fa només des d'un punt de vista físic, arquitectònic, sinó també conceptual?

—Efectivament. Les coses han canviat, però el fet que sigui un nou Liceu no vol pas dir que no tingui clar d'on ve. Seria absurd de no tenir en compte els seus cent cinquanta anys d'història, i el Liceu ha de veure molt clar quina és la seva tradició. Això, repeteixo, no vol pas dir que hàgim d'estar al seu servei, sinó que l'hem d'assumir per fer passos endavant.

MARC VILA

—He llegit un article seu en què reivindica la necessitat de la tradició per a poder entendre la innovació. Sense l'una, hi diu, no és comprensible l'altra.

—Jo crec que, perquè una innovació s'entengui, perquè sigui intel·ligible, s'ha de saber d'on parteix. I en aquest sentit, un dels actius més importants del Liceu és aquesta tradició, que és una cosa estupenda, si se sap utilitzar.

—És aquesta idea de continuïtat, la que ha portat a l'elecció del títol que inaugura la sala?

—Jo no crec que el títol inaugural tingui tanta importància. La cosa important d'un teatre no és amb quina obra s'inaugura, sinó que tingui al darrere un projecte artístic sòlid i coherent amb allò que són les necessitats culturals de la ciutat i del país a què pertany, i que sigui molt conscient dels buits culturals existents. El títol inaugural no deixa de ser una anècdota, tot i que sigui una anècdota important. Aleshores, per què *Turandot*? Evidentment, una raó és perquè era el títol que s'havia de fer després de l'incendi, però també perquè es tracta d'un títol gran, que no s'ha pogut fer tots aquests anys perquè necessita un gran escenari, i perquè és un títol popular. I jo crec que era important obrir el Liceu amb un títol que permetés un

"El nostre objectiu és d'arribar, d'aquí a quatre anys, a produir el cinquantena per cent de la nostra programació."

MARC VILA

"Ni cal dir que hi haurà estrenes de compositors catalans. Per exemple, la primera òpera de la temporada 2000-2001 és un 'Quixot' de la Fura dels Baus, amb música de Turina."

nombre de funcions alt, que mostressin aquesta voluntat d'obertura a la societat que té el nou Liceu.

—Parlem-ne, d'aquesta primera temporada, una temporada a mig gas, en què no es demostrin totes les possibilitats tècniques del nou teatre.

—Efectivament, és una temporada de rodatge. De fet, la maquinària escènica es va acabar d'instal·lar pocs dies abans de començar el muntatge de *Turandot*; per tant aquesta temporada serà una temporada de posada a punt, i fins la vinent no es podran mostrar totes les prestacions tècniques del teatre, com per exemple, l'alternança de dos títols operístics.

—I, en general, quin ha estat el criteri de disseny de tot aquest primer curs?

—Tota la temporada respon una mica a allò que serà el disseny de les vinents. És a dir, hi ha un cert compromís entre tradició i modernitat, expressat en la presència de títols de repertori (*Turandot*, *Don Carlo*, *Lucia...*), juntament amb obres del segle XX (*El cas Makròpoulos*, *Sly*) i títols clàssics, amb propostes escèniques diferents de les habituals, com el *Lohengrin*, de Peter Konwitschny, o *Les noces de Fígaro*, de Robert Carsen.

—I el nombre tan alt de concerts i recitals?

—Això té a veure amb un dels objectius fonamentals del nou Liceu, que és d'apujar el nivell tant de l'orquestra com del cor. Això, evidentment, no s'aconsegueix en dues nits, però és un objectiu a termini mitjà claríssim. I per aconseguir-ho l'orquestra ha de fer concerts simfònics, igual com una orquestra simfònica ha de fer repertori d'òpera.

—La qüestió mou una certa polèmica...

—És un criteri que no tothom comparteix, és clar, però hi ha una sèrie d'elements d'entrenament que demanen de fer un determinat tipus de repertori. Evidentment, l'orquestra no pretén entrar en pugna amb els cicles de concerts que ja ofereix la ciutat i, de fet, el nombre de concerts que farem els anys vinents no serà tan alt. Però continuarà havent-hi concerts, que tendiran a ser temàtics, que no arribaran a conformar un cicle *per se*, però que aniran vinculats a la temporada operística. Quant als recitals, la seva presència en

aquesta temporada és deguda a les circumstàncies, i també disminuiran els anys vinents.

—Projectem-nos al futur. Com serà el Liceu del segle XXI?

—Jo crec que el Liceu ha de ser, que ja ho és, un dels teatres més importants d'Europa, i un teatre que vegi molt clar el lloc de què forma part. Això vol dir que ha de tenir una programació pensada segons allò que en aquests moments és important a Barcelona o a Catalunya, que tingui en compte els buits culturals que encara tenim, com per exemple, tot el repertori del segle XX. Potser per raons polítiques Espanya va viure d'esquena a totes les avantguardes europees durant molts anys, i tot aquest repertori no hi ha arribat o hi ha passat de puntetes. En aquest aspecte, el Liceu té una tasca a fer, perquè sense conèixer tot això és molt difícil d'arribar a sintonitzar amb la creació actual. Però hem de tenir molt clar que la temporada del Liceu és la temporada del Liceu, i no la de la Bastilla o la de La Scala, que són teatres de ciutats amb unes altres necessitats i unes altres tradicions.

—I quin paper hi tindrà la música catalana?

—Ni cal dir que hi haurà estrenes de compositors catalans. Per exemple, la primera òpera de la temporada 2000-2001 és un *Quixot* de la Fura dels Baus, amb música de Turina. I aquesta mateixa temporada tenim un concert molt interessant dedicat a compositors catalans com Morera, Pedrell o Lamote de Grignon. En general, la voluntat no serà de programar només per omplir una quota, sinó de buscar una selecció ben feta que ajudi a despertar un interès i una inquietud. Les operacions circumstancials no ens interessien.

—El Liceu disposa ara d'unes possibilitats tècniques immillorables. Amb quin criteri es faran servir?

—Fins fa deu anys el Liceu no tenia gaire tradició en produccions pròpies. Ara, produir és molt car i nosaltres no podem pas fer tot allò que presentem. El nostre objectiu és d'arribar, d'aquí a quatre anys, a produir el cinquanta per cent de la nostra programació. Per tant, pensant en el futur, volem ser un teatre productor, però també un espai que presenti coses foranes interessants. Què vol dir això? Simplement, que siguin bones. El fet no és tant que siguin modernes o tècnicament innovadores, com que siguin pensades per donar sentit a l'obra i per captar tot quant hi ha al darre. L'estètica pot ser més previsible o més agosarada. De totes maneres, nosaltres hem d'anar conjugant una mica de tot, perquè Barcelona no té dos o tres teatres d'òpera com tenen algunes altres ciutats.

—Com es proposa el teatre el necessari acostament a les noves generacions?

—Aquí hi ha dos aspectes. D'una banda, tenim les funcions a preus populars, que tot i que no eren dissenyades específicament per a cap mena de públic, ara hem vist que tenen un públic majoritàriament jove, universitari, que abans no anava a l'òpera. De totes maneres, al marge d'això, hi haurà un programa educatiu per a infants que serà molt potenciat els anys vinents.

Ana María Dávila